طراحی، اجرا و ارزشیابی مدل فرایند محور توسعه شایستگی‌های مدیران آموزشی در نظام سلامت و آموزش عالی

نویسندگان:

دکتر ایوب اکبری، دکتر زهرا آموزشی، دکتر محمد عظیم محمودی، رسول سلیمانی مقدم، حمید نظری

مقدمه:

پیچیدگی‌های فزاینده و تغییرات پویای محیط‌های آموزشی و نظام سلامت، ضرورت بازنگری در رویکردهای توسعه مدیران را ایجاب می‌کند. این مطالعه با هدف طراحی، اجرا و ارزشیابی یک مدل فرایندمحور برای توسعه شایستگی‌های مدیران آموزشی در بافت نظام سلامت انجام شد.

روش کار:

این مطالعه ی کیفی–توسعه‌ای در سه فاز طراحی، اجرا و ارزشیابی انجام شد. در فاز طراحی، پس از مرور نظام‌مند ادبیات و مصاحبه با ۵ متخصص، یک مطالعه کیفی گراندد تئوری با مشارکت ۳۰ مدیر دانشگاه علوم پزشکی بیرجند به‌منظور طراحی مدل اولیه انجام شد. داده‌ها با روش تحلیل محتوای کیفی کوربین و اشتراوس ۲۰۱۵ تحلیل گردید. سپس مدل در جلسه‌ای تعاملی با ۸ مدیر آموزشی تطبیق و نهایی شد. در فاز اجرا، مدل نهایی به ۱۱ مدیر آموزشی و اعضای هیئت علمی ارائه گردید. ارزشیابی بر اساس الگوی چهارسطحی کرک‌پاتریک (واکنش و نگرش) انجام شد.

نتایج:

مدل نهایی توسعه شایستگی‌های مدیران آموزشی در ۸ مؤلفه اصلی تدوین شد: ۱) قرار گرفتن در بستر توسعه، ۲) کسب شایستگی‌های پایه مدیریتی، ۳) بلندپروازی حرفه‌ای، ۴) مواجهه با محیط‌های پرچالش، ۵) هدف‌گذاری، ۶) به‌کارگیری راهبردهای مدیریتی، ۷) یادگیری مستمر، و ۸) نهادینه‌سازی شایستگی‌ها. نتایج ارزشیابی نشان‌دهنده رضایت کامل شرکت‌کنندگان و افزایش آگاهی و نگرش مثبت آنان نسبت به کاربرد مدل در عمل بود.

نتیجه‌گیری:

مدل ارائه‌شده، چارچوبی ساختاریافته، بومی و فرایندمحور برای توسعه شایستگی‌های کلیدی مدیران آموزشی است که می‌تواند در برنامه‌ریزی های توسعه مدیریت در نظام‌های آموزشی و سلامت مورد استفاده قرار گیرد. پیشنهاد می‌شد این مدل در مقیاس وسیع‌تر و با استفاده از مطالعات طولی و ترکیبی پیاده‌سازی و ارزیابی شود.

کلمات کلیدی: توسعه مدیران، شایستگی‌های مدیریت آموزشی، رهبری، مدل فرایندمحور، آموزش عالی، نظام سلامت